

ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΠΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΕΠ) 2007-2013

Η αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ, αποτελεί νευραλγικό παράγοντα εξόδου από την κρίση και δημιουργίας των προϋποθέσεων μετάβασης σε ένα πιο βιώσιμο πρότυπο ανάπτυξης.

Η αντιστροφή των εξελίξεων δεν μπορεί πλέον να επιτευχθεί στον επιθυμητό βαθμό, στα χρονικά περιθώρια του ΕΣΠΑ (μέχρι το 2013 και στο μέτρο που αυτό μπορεί να συμβάλει) και απαιτείται μακροχρονιότερος προγραμματισμός που, όμως, προσκρούει στην αναμενόμενη μείωση των διατιθέμενων διαρθρωτικών πόρων από την ΕΕ.

Σχεδόν 3 χρόνια μετά την έναρξη του ΕΣΠΑ, η πρόοδος της εφαρμογής του είναι πολύ χαμηλή, η δε διοχέτευση των εγκεκριμένων κοινοτικών πόρων στην πραγματική οικονομία είναι ελάχιστη, σε περίοδο μάλιστα αυξημένων αναγκών λόγω της οικονομικής κρίσης. Οι εξελίξεις αυτές δεν είναι βέβαια άσχετες με τη συρρίκνωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, ούτε με την πτώση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Σήμερα, παράλληλα με τη ανάγκη επιτάχυνσης στην υλοποίηση των προγραμμάτων, είναι απαραίτητη η αναθεώρηση του ΕΣΠΑ με βάση τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις και τις σημερινές προτεραιότητες.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, οι θέσεις του ΤΕΕ, ως συμβούλου της Πολιτείας και επιστημονικού φορέα των Ελλήνων Μηχανικών, επικεντρώνονται στα παρακάτω σημεία:

1. Ποιοτική και ποσοτική αναθεώρηση του ΕΣΠΑ 2007-13 και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του με προσανατολισμό τη βιώσιμη ('πράσινη') ανάπτυξη, αντίληψη που πρέπει να διατρέχει 'οριζόντια' τα προγράμματα. Εμφαση να δοθεί:

- στην αναπτυξιακή, κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση των προγραμμάτων
- σε ολοκληρωμένες πολιτικές (και όχι ευκαιριακές που εστιάζουν στην κατανάλωση) για την ψηφιακή σύγκλιση και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων (ΜΜΕ στην πλειονότητά τους)
- σε προγράμματα έντασης γνώσης με αξιοποίηση του επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού της χώρας και ευρύτερη στήριξη της απασχόλησης

2. Αύξηση ΠΔΕ με προτεραιότητα σε:

- Αποπληρωμή οφειλών
- Έργα τεχνικών υποδομών
- Κρατικές ενισχύσεις σε ΜΜΕ – ελεύθερους επαγγελματίες (που συνιστούν τον 'κορμό' της ελληνικής οικονομίας)
- Στήριξη της απασχόλησης μέσω και της έντασης γνώσης

3. Αναθεώρηση – τροποποίηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) σε μεσοπρόθεσμη οπτική, που θα θεμελιωθεί στις εξής αρχές:

- Συγχώνευση λειτουργιών της δημόσιας διοίκησης που αλληλεπικαλύπτονται
- Ολιγομελή και ευέλικτα διαχειριστικά σχήματα
- Ουσιαστική διαβούλευση με κοινωνικο-οικονομικούς εταίρους
- Στόχευση στην αποτελεσματικότητα και παραγωγικότητα της διοίκησης σε μόνιμη βάση

Σημ: Εκτεταμένες τροποποιήσεις Νόμων & Συστημάτων στην παρούσα φάση εμπεριέχουν σοβαρούς κινδύνους κατάρρευσης του συνολικού συστήματος με ενδεχόμενες καταστροφικές συνέπειες στην πρόοδο των προγραμμάτων. Αμεσα, χρειάζεται βούληση για λογική συρρίκνωση των εξαιρετικά και άνευ λόγου γραφειοκρατικών διαδικασιών διαχείρισης, πλήρης ηλεκτρονοποίηση των διαδικασιών (διαφάνεια), καταγραφή προόδου και εκτιμώμενων εξελίξεων ανά πρόγραμμα και στην συνέχεια εκπόνηση crash program ανά επιλεγμένο θεματικό πεδίο ώστε να επιταχυνθεί η υλοποίηση των στόχων το δυνατόν συντομότερα.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΕΣΕΩΝ

1. Ποιοτική και ποσοτική αναθεώρηση του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) με προσανατολισμό τη βιώσιμη ('πράσινη') ανάπτυξη

με έμφαση στην περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση των προγραμμάτων, τη στήριξη της απασχόλησης και της έντασης της γνώσης, παράλληλα με ολοκληρωμένες πολιτικές για τη ψηφιακή σύγκλιση και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων (μικρομεσαίες στην πλειονότητά τους). Ειδικότερα:

α) Αναπροσανατολισμός – τόνωση της οικονομικής μας βάσης:

Η αναθέρμανση και ο αναπροσανατολισμός της οικονομίας θα πρέπει να προσανατολισθεί κατά προτεραιότητα σε κλάδους στους οποίους η Χώρα διαθέτει ή μπορεί να αναπτύξει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα (π.χ. κατασκευές, τουρισμός, πολιτισμός, τρόφιμα -ποτά, κλπ) και να στηρίζεται σε παράλληλες στοχευμένες δράσεις Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (π.χ. Ελληνική Πλατφόρμα Έρευνας και Τεχνολογίας για την Αειφόρο Κατασκευή και την Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς).

Παράλληλα πρέπει να επιδιωχθεί αλλαγή του αναπτυξιακού προτύπου και αξιοποίηση των ευκαιριών της πράσινης οικονομίας για παραγωγή ποιοτικών και ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών με:

- ολοκληρωμένη στρατηγική και επιχειρησιακό προγραμματισμό για την ενεργειακή ασφάλεια και τροφοδοσία, την ανάδειξη της εξοικονόμησης ενέργειας κατά προτεραιότητα, την αναπροσαρμογή του ενεργειακού μας μίγματος με έμφαση στην προώθηση και ανάπτυξη των ΑΠΕ (και με στόχευση στην ανάπτυξη ελληνικής προστιθεμένης αξίας τεχνολογίας-κατασκευής, σε π.χ. φωτοβολταϊκά) , την ενεργειακή ταυτότητα /απόδοση των κτηρίων,
- προγράμματα ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που θα ανακλούν ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική (και όχι δράσεις που εξυπηρετούν μόνο την κατανάλωση), και στοχευμένες δράσεις έρευνας-τεχνολογίας συνδεδεμένες με την επιχειρηματικότητα (π.χ. ανάπτυξη και χρήση ελληνικής τεχνολογίας σε φωτοβολταϊκά),
- στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, στον εναλλακτικό τουρισμό και στους υπόλοιπους τομείς σύγχρονων υπηρεσιών
- επανεξέταση, αναπροσαρμογή και ταυτοποίηση των συμβατικών παραγωγικών δραστηριοτήτων, υπηρεσιών, επαγγελμάτων, με βάση τους νέους όρους του «κύκλου ζωής» και του «οικολογικού αποτυπώματος» κάθε προϊόντος, κάθε υπηρεσίας. Προσαρμογή των συμβατικών επαγγελμάτων στις ανάγκες της βιώσιμης ανάπτυξης και ανάδειξη των νέων αναγκών και ευκαιριών.

β) Περιβαλλοντική διάσταση

Η περιβαλλοντική διάσταση οφείλει να υπεισέρχεται οριζόντια σε όλες τις δραστηριότητες, σε όλα τα προγράμματα, σύμφωνα όμως με έναν κεντρικό σχεδιασμό και συντονισμό, που ως τελικό στόχο θα έχουν το νέο αναπτυξιακό μοντέλο που αναφέρεται στην προηγούμενη ενότητα (α). Αφορά:

- Ολοκλήρωση και εκσυγχρονισμό συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων, διαχείριση /εξοικονόμηση νερού, ανακύκλωση υλικών,
- ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση χωρικών ρυθμίσεων: σύνταξη κτηματολογίου /δασολογίου –δασικών χαρτών, προστατευόμενες περιοχές (φυσικού περιβάλλοντος, αρχαιολογικές) βελτιώσεις – τροποποιήσεις Γενικού και Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων (βλ. π.χ. τουρισμού), προσαρμογές των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού, κάλυψη με χωροταξικές και πολεοδομικές ρυθμίσεις όλων των Δήμων της χώρας (Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Σχέδια Χωρικής και Οκιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης, Πολεοδομικές Μελέτες), κ.ά.
- πρόληψη / καταστολή φυσικών καταστροφών, ολοκληρωμένη στρατηγική και σχεδιασμός στους τομείς ανάπτυξης ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας

Ο αναπτυξιακός περιβαλλοντικός σχεδιασμός πρέπει να προτάσσει τη λογική της Πρόληψης από τη λογική της Αποκατάστασης, αν και πρέπει να επιταχυνθεί η αποκατάσταση των περιβαλλοντικών προβλημάτων του παρελθόντος.

γ) Κοινωνική διάσταση:

Έμφαση να δοθεί σε:

- βελτιώσεις /εκσυγχρονισμό τεχνικών υποδομών καθημερινότητας (π.χ. ενδοαστικές μεταφορές, κυκλοφοριακό, αστικές αναπλάσεις κ.ά.),
- δίκτυα μεταφορών (οδικές, σιδηροδρομικές, λιμενικές, αεροπορικές),
- δομές εξυπηρέτησης πολιτών (παιδεία, υγεία, πρόνοια, προστασία πολίτη),
- ιδιαίτερη μέριμνα για ορεινές, νησιωτικές και απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές.

δ) Ένταση γνώσης–αξιοποίηση επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού της χώρας

Βασικός παράγοντας της κοινωνικής διάστασης είναι η αύξηση της απασχόλησης. Η πανθομολογούμενη ανάγκη για αλλαγή του προτύπου ανάπτυξης της Χώρας με αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, δεν μπορεί παρά να βασίζεται στο υψηλού επιπέδου διαθέσιμο επιστημονικό δυναμικό. Η αύξηση της απασχόλησης και η βελτίωση του ρόλου των επιστημόνων μπορεί να δράσει ως καταλύτης για τη δημιουργία μόνιμων θέσεων εργασίας κάθε εκπαιδευτικού επιπέδου.

Η αναβάθμιση του ρόλου και των συνθηκών απασχόλησης των επιστημόνων (με αιχμή τους μηχανικούς) αποτελεί τον καταλύτη για την πανθομολογούμενη αλλαγή που απαιτείται στο μοντέλο ανάπτυξης της Χώρας. Δηλαδή, από το μοντέλο του μεταπρατισμού και της κατανάλωσης προς το μοντέλο της παραγωγικής ανάπτυξης και απασχόλησης.

Το κριτήριο απασχόλησης και αναβάθμισης του ρόλου των επιστημόνων πρέπει να αποτελεί οριζόντια απαίτηση για όλες τις στρατηγικές και τα μέτρα ανάπτυξης της Χώρας. Η ανταποδοτικότητα και η βελτιστοποίηση των υπηρεσιών εξαρτάται από την εξασφάλιση σταθερότητας στην απασχόληση.

ε) Περιφερειακή Ανάπτυξη στη βάση εξειδικευμένου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος

Τα παραπάνω (α), (β), (γ), (δ) που συνιστούν κατά βάση άξονες τομειακών πολιτικών μπορούν να συνδυασθούν συνθετικά σε επίπεδο περιφέρειας –χωρικής ενότητας, όπως στο παράδειγμα τουριστικής ανάπτυξης περιοχής που ακολουθεί:

Η ολοκληρωμένη τουριστική ανάπτυξη προϋποθέτει οργανωμένες παρεμβάσεις οι οποίες αναδεικνύουν την περιοχή διασφαλίζοντας παράλληλα το φυσικό και ανθρωπογενή πλούτο της. Ενδεικτικές δράσεις οι οποίες θα πρέπει να σχεδιαστούν / χρηματοδοτηθούν :

- Χωροταξικές και πολεοδομικές ρυθμίσεις (μελέτες και εφαρμογή τους)
- Αναβάθμιση κτιρίων αλλά και εγκαταστάσεων κτιρίων (ανάδειξη ιστορικών κτιρίων, μορφολογικές προσαρμογές όψεων, μονώσεις, εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης, χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, εξοικονόμησης ενέργειας και νερού)
- Έργα συλλογής και εξοικονόμησης νερού
- Σύγχρονα συστήματα διαχείρισης αποβλήτων, ανακύκλωση
- Έργα προστασίας – ανάδειξης δασικού πλούτου, παραλίων κλπ.
- Αναβάθμιση Πρόσβασης (δρόμοι, Λιμενικά έργα, Αεροδρόμια, Ελικοδρόμια, περιηγητικές διαδρομές, κ.λ.π.)
- Τυποποίηση, πιστοποίηση, προώθηση παραδοσιακών προϊόντων
- Εκπαίδευση –κατάρτιση προσωπικού που θα απασχοληθεί σε όλους τους κλάδους του τουριστικού τομέα
- Κίνητρα για ίδρυση /εκσυγχρονισμό τουριστικών επιχειρήσεων (διαμονή, εστίαση, αναψυχή)

Οι παραπάνω επενδύσεις, σε συνδυασμό με τη στοχευμένη ενεργοποίηση πολλαπλών άλλων επιστημονικών τομέων (Τουριστικό Management, Πολιτιστικό Management, εκπαιδευτικοί – σχολεία με στόχο την επιμόρφωση του πληθυσμού σε ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία και αναβάθμιση τουριστικής συνείδησης κλπ) μπορούν να προσελκύσουν τουρίστες υψηλού επιπέδου και να αναβαθμίσουν τον τουριστικό προορισμό.

Για να επιτευχθούν τα ανωτέρω, κατά την αναθεώρηση του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) απαιτούνται :

- Ποιοτική και ποσοτική αναθεώρηση στόχων του ΕΣΠΑ (στρατηγικό επίπεδο) όσο και των ΕΠ (επιχειρησιακό επίπεδο –υλοποίηση)
- Εξειδίκευση των αξόνων προτεραιότητας των ΕΠ με βάση μια ενιαία μεθοδολογία π.χ. μέσω θεματικής swot ανάλυσης προκειμένου να προσδιορισθούν επί μέρους στόχοι και αντίστοιχες κατηγορίες έργων και δράσεων, θεματικές και χωρικές συνέργειες, πόροι και μέσα εφαρμογής, αναμενόμενα αποτελέσματα, κατηγορίες δικαιούχων κλπ, που θα τεθούν υπόψη των κοινωνικών εταίρων και των ενδιαφερόμενων φορέων. Επανεξέταση της χρήσης Συμπληρώματος Προγραμματισμού όπως είχε εφαρμοσθεί στο Γ' ΚΠΣ.
- Επαναξιολόγηση δεσμεύσεων των περισσότερων πόρων του ΕΣΠΑ με αναπροσανατολισμό τους προς έργα που υποστηρίζουν στρατηγικές προτεραιότητες ανάπτυξης
- Διασφάλιση της συνάφειας και συμπληρωματικότητας των έργων και δράσεων για να είναι εφικτή η μέτρηση του αναπτυξιακού αποτελέσματος συνολικά

- Προτεραιότητα ανασχεδιασμού των ΕΠ: “Διοικητική Μεταρρύθμιση” (σε συσχέτιση με Καποδίστρια II, Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση, νέο εκλογικό νόμο), “Εκπαίδευση και δια βίου Μάθηση”, “Ψηφιακή Σύγκλιση”. Επίσης, τροποποίηση /συμπλήρωση ορισμένων Τομεακών (π.χ. “Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας”) και Περιφερειακών ΕΠ ώστε να μπορούν να χρηματοδοτήσουν δράσεις που μέχρι τώρα δεν είχαν περιληφθεί ως επιλέξιμες
- Τροποποίηση του συνολικού Π/Υ κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και των ετήσιων χρηματοδοτικών πινάκων τόσο του ΕΣΠΑ όσο και των ΕΠ, σύμφωνα με τους νέους στόχους και τη διαθεσιμότητα του ΠΔΕ.

2. Αύξηση του ΠΔΕ

Άμεσα (εντός επομένου εξαμήνου):

- Πληρωμές όλων των χρεωστούμενων από το ΠΔΕ καθώς αυτό θα αποκαταστήσει εν μέρει την φερεγγυότητα του κράτους και θα μετατραπεί σε πληρωμές προς τα ασφαλιστικά ταμεία, θα τονώσει την αγορά και θα αποτελέσει κεφάλαιο κίνησης των εταιριών και των εργαζόμενων
- Επαρκής αύξηση του ΠΔΕ των επομένων ετών ώστε να μην δημιουργηθούν ξανά οφειλές. Πέραν της φερεγγυότητας που θα επιδείξει το κράτος, θα υπάρξει και μείωση κόστους των έργων καθώς τώρα όλοι οι ανάδοχοι συνυπολογίζουν στην προσφορά τους το κόστος καθυστέρησης της πληρωμής τους, γεγονός που θα οδηγήσει με την σειρά του να εκτελείται μεγαλύτερος όγκος έργων.
- Δημοπρατήσεις όλων των ενταγμένων έργων που είναι ώριμα καθώς με τις προκαταβολές θα μειωθεί ο κίνδυνος απώλειας λόγω του ν+3 που αρχίζει να ισχύει το 2010
- Εντάξεις επιλεγμένων ετοιμών έργων με την προϋπόθεση να συναρτώνται κατ’ελάχιστον με τους στόχους και να δημιουργούν πολλές θέσεις εργασίας κατά την διάρκεια υλοποίησης

Μεσοπρόθεσμα (έως τέλος 2010)

- Εκτός από τα δρομολογημένα εθνικής κλίμακας μεγάλα έργα υποδομής (που θα πρέπει να επανεξετασθούν) και υπό την προϋπόθεση της εξυπηρέτησης – τεκμηριωμένα- των αναθεωρημένων στόχων των Προγραμμάτων, ένταξη έργων στα Περιφερειακά Προγράμματα (ΠΕΠ), Π/Υ μικρότερου των 5 εκ. € -ώστε να ακολουθηθεί η κατά πολύ πιο ευέλικτη και λιγότερο γραφειοκρατική διαδικασία ανάθεσης / εκτέλεσης. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα μεγαλύτερη δυνατότητα προκαταβολής, γρηγορότερη απορρόφηση αλλά και αναθέρμανση των περιφερειακών κατασκευαστικών αγορών που έχουν συρρικνωθεί δραματικά την τελευταία διετία.
- Εξέταση χρήσης των ΣΔΙΤ με βάση τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους διεθνώς (προς αποφυγή λαθών και υπερκοστολογήσεων) για επείγοντα περιφερειακά έργα που δεν μπορούν να καλυφθούν από τους Π/Υ των ΕΠ (π.χ. “Ενίσχυση της προσπελασιμότητας”, “Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη”, Περιφερειακά Προγράμματα)
- Κρατικές ενισχύσεις σε ΜΜΕ, στο πνεύμα που προαναφέρθηκε στην προηγούμενη Ενότητα (1)
- Ενεργοποίηση και χρηματοδότηση του θεσμοθετημένου (Ν. 3614/2008) Εθνικού Πλαισίου Αναφοράς που θα πρέπει να κατευθυνθεί –εκτός από τις ορεινές και

νησιωτικές περιοχές με μικρά έργα μη επιλέξιμα στο ΕΣΠΑ – στις Περιφέρειες Στ. Ελλάδας (εστίαση σε περιοχές με υστέρηση) και Ν. Αιγαίου (νησιά με υστέρηση και αποκλεισμό) που δεν καλύπτονται πλέον από την πολιτική της συνοχής (Περιφέρειες με Ακαθάριστο Προϊόν μεγαλύτερο του κοινοτικού Μ.Ο.).

2. Αναθεώρηση – μερική τροποποίηση των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των Προγραμμάτων

α) Τροποποίηση Ν. 3614/2008 για τα Συστήματα Διαχείρισης & Ελέγχου (ΣΔΕ)

Το ΤΕΕ είχε εξ αρχής επισημάνει το βαρύ, πολύπλοκο, γραφειοκρατικό, χρονοβόρο σε έναρξη εφαρμογής αλλά και σε λειτουργία νέο Σύστημα Διαχείρισης 2007-13 : διαχειριστικές αρχές 1^{ου} και 2^{ου} επιπέδου, νέοι Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ), νέες Α.Ε., αλληλο-εκχωρήσεις αρμοδιοτήτων ανάμεσα σε κεντρικούς φορείς και φορείς κέντρου –περιφέρειας, μεγάλο διαχειριστικό κόστος, κ.α. Η λειτουργία του νέου ογκώδους και αντιπαραγωγικού μηχανισμού προϋποθέτει την περαιτέρω στελέχωση του υφιστάμενου, που υπολογίζουμε ότι απασχολεί σήμερα 2.500 άτομα αποκλειστικά στη διαχείριση και τον έλεγχο, πέραν βεβαίως των Δημοσίων Υπηρεσιών και των υφιστάμενων Ανωνύμων Εταιρειών του Δημοσίου που υλοποιούν –παρακολουθούν -ελέγχουν τα έργα και πέραν των Υπηρεσιών Συμβούλου και των Εμπειρογνομόνων που υπεισέρχονται στο σύστημα. Τις θέσεις του επί του θέματος το ΤΕΕ τις είχε ευρύτατα κοινοποιήσει από διετίας και πλέον. Βασικές μας αρχές αποτελούν:

- Σταθερό νομοθετικό πλαίσιο
- Ολιγομελή και ευέλικτα σχήματα με σαφή ορισμό αρμοδιοτήτων ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα και τους φορείς
- Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και συγχώνευση της νομοθεσίας έργων και μελετών. Σταθερό νομοθετικό πλαίσιο. Αποφυγή πλήθους εγκυκλίων οι οποίες περιπλέκουν τη νομοθεσία αντί να την αναλύουν.
- Συγχώνευση λειτουργιών της δημόσιας διοίκησης (στην οποία συμπεριλαμβάνονται εκτός των Δικαιούχων και όλες οι λειτουργίες Ένταξης, Χρηματοδότησης και Ελέγχου των Ειδικών Υπηρεσιών του ΕΣΠΑ) οι οποίες αλληλεπικαλύπτονται. Κατάργηση όσων λειτουργιών κρίνονται χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα.
- Διασφάλιση ουσιαστικής διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους στις επί μέρους επιλογές και αποφάσεις διότι η επαναπεριφερειοποίηση διενεργείται γραφειοκρατικά (μέσω αλληλο-εκχωρήσεων διαχειριστικών αρμοδιοτήτων) και όχι πολιτικά με συνέπεια έλλειμμα δημοκρατικού προγραμματισμού. Θα πρέπει να:
 - διασφαλίζεται η έγκριση εθνικών αρχών προγραμματισμού για κατηγορίες έργων/ δράσεων εθνικής κλίμακας που εντάσσονται στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) καθώς και η γνωμοδότηση των περιφερειακών αρχών για κατηγορίες έργων/ δράσεων εθνικών προγραμμάτων με περιφερειακή επίπτωση,
 - εγκρίνονται οι εξειδικεύσεις –εντάξεις έργων –τροποποιήσεις των ΠΕΠ από τα Περιφερειακά Συμβούλια όπως επιβάλλεται από το θεσμικό πλαίσιο για το δημοκρατικό προγραμματισμό
- Το οποιοδήποτε σύστημα διαχείρισης αποσκοπεί τελικά στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της παραγωγικότητας της δημόσιας διοίκησης συνολικά και σε μόνιμη βάση

ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

- Αναβάθμιση του ρόλου της Επιτροπής Παρακολούθησης (ΕΠα) – παροχή δικαιώματος πρόσβασης των μελών στο ΟΠΣ - ΕΣΠΑ για την άντληση επίκαιρης και αναλυτικής πληροφόρησης
- Συστηματική ενημέρωση των Μελών της ΕΠα., προσδιορισμός αυτής της ενημέρωσης ως λειτουργίας της Διαχειριστικής Αρχής (ΔΑ)
- Μείωση του αριθμού των νέων Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης (ΕΦΔ):
Ο συνεχώς αυξανόμενος και ανεξέλεγκτος ορισμός νέων ΕΦΔ αποτελεί «τρύπα» στο Σύστημα, αυξάνει τα επίπεδα διαχείρισης, δημιουργεί προβλήματα στην παρακολούθηση και στην υλοποίηση των (όποιων) στόχων των Ε.Π., ελλιπή έλεγχο υλοποίησης, διοικητικό βάρος (λ.χ. έως και διπλασιασμό των εκχωρήσεων κ.λπ.).
- Ταχύτατη ενεργοποίηση του ΟΠΣ ΕΣΠΑ με βελτιωμένες λειτουργίες υποστήριξης αποφάσεων
- Ηλεκτρονική Δημοσιοποίηση όλων των μελετών και των αποτελεσμάτων τους
- Επανεξέταση των οργανικών θέσεων και των αρμοδιοτήτων των Δ.Α. (ΚΥΑ Σύστασης) και των ΕΦΔ, προσοχή στις Ειδικές Υπηρεσίες που έχουν «διπλό» ρόλο.. Ευχερής αναδιάρθρωση προσωπικού, ανάλογα με τις ανάγκες.
- Αναδιοργάνωση της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (ΕΑΣ) στο ΥΠΟΙΟ ώστε να παρέχει ευελιξία και ταχύτητα στην εξειδίκευση θεματικών πεδίων, στις εκχωρήσεις, στα κριτήρια προσκλήσεων κ.λπ.
- Επιτάχυνση του Ε.Π. Διοικητικής Μεταρρύθμισης, ιδίως σε δράσεις που έχουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα στους Φορείς του ΕΣΠΑ

Θεωρούμε ως άμεσο ρεαλιστικό βήμα στην παρούσα φάση την εκχώρηση στις 13 Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειών της διαχείρισης των έργων και των πράξεων που αφορούν τη χωρική ενότητα του αντιστοίχου ΠΕΠ (εκτός πιθανόν πολύ εξειδικευμένων δράσεων πχ ιδιωτικών επενδύσεων).

β) Βεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας τελικών δικαιούχων

Το ΤΕΕ αναγνώρισε ως ένα από τα (λίγα) θετικά σημεία του Νόμου 3614/08 σε σχέση με τον ισχύοντα Ν. 2860/2006 την αντιμετώπιση, για πρώτη φορά, της διαχειριστικής επάρκειας των Τελικών Δικαιούχων, σημείο όπου έχει εντοπισθεί από δεκαπενταετίας το πρόβλημα έγκαιρης υλοποίησης και απορρόφησης πόρων. Παράλληλα είχε εκφράσει τη θέση ότι:

- Η όλη προσπάθεια πιστοποίησης των Τελικών Δικαιούχων σκοπό πρέπει να έχει την ενδυνάμωση των Ελληνικών Υπηρεσιών και Φορέων, να βελτιώσει τα συστήματά τους και την οργάνωσή τους εισάγοντας πιο επιχειρησιακή αντίληψη ιδιαίτερα στην Δημόσια Διοίκηση, η οποία θα καλείται πάντα να υλοποιήσει έργα, ανεξάρτητα από ΚΠΣ ή άλλους Κοινοτικούς πόρους.
- Προσοχή θα πρέπει να δοθεί ώστε η όλη διαδικασία να μην εκφυλιστεί σε συμπλήρωση εκθέσεων και αναφορών αλλά σε ουσιαστική συμβολή στη βελτίωση των Δικαιούχων και στην συγχώνευση και απλοποίηση των διαδικασιών.

Έμφαση πρέπει να δοθεί κατά προτεραιότητα στην υποστήριξη και ενίσχυση της υλοποίησης (επίπεδο δικαιούχου), απ' όπου μπορούν να προκύψουν πιο άμεσα μετρήσιμα αποτελέσματα ως προς τη βελτίωση των επιδόσεων του όλου συστήματος εφαρμογής, έναντι οριακού, ενδεχομένως, οφέλους από την ίδια προσπάθεια στο επίπεδο της διαχείρισης.

Το ΤΕΕ θεωρεί ότι θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη μία αξιολόγηση της μέχρι σήμερα πορείας των διαδικασιών πιστοποίησης έτσι ώστε να καταγραφούν και να εκτιμηθούν τα αρνητικά και θετικά σημεία. Επίσης, προτείνεται να συνδεθούν /τροφοδοτήσουν τα ευρήματα αυτής της αξιολόγησης το ΕΠ "Διοικητική Μεταρρύθμιση" σε ενδεχόμενη αναμόρφωσή του.

Τέλος, όσον αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση – που κατά κανόνα εμφανίζει ελλιπή διαχειριστική επάρκεια – θα ήταν σκόπιμο να εξετασθεί η ενίσχυση των ΤΥΔΚ (οργάνωση –στελέχωση –εξοπλισμός) για ανάληψη μέσω προγραμματικών συμφωνιών της υλοποίησης έργων του ΕΣΠΑ.

Με εκτίμηση

Ο Πρόεδρος του ΤΕΕ

Γιάννης Αλαβάνος